

Η κυρά Σαρακοστή

Γ3

Μάρτιος 2022

Νεφέλη

Η Ελλάδα είναι μια χώρα γεμάτη υπέροχες παραδόσεις, ήθη και έθιμα, που υπάρχουν εδώ και χιλιάδες χρόνια.

Ένα από αυτά, είναι και η Κυρά Σαρακοστή, ένα από τα παλαιότερα έθιμα της Ελλάδας που σχετίζονται με τη γιορτή του Πάσχα.

Πρόκειται για ένα έθιμο που τείνει στις ημέρες μας να εκλείψει, ενώ παλαιότερα το συναντούσαμε σε όλο τον ελληνικό χώρο με διάφορες παραλλαγές.

Χρησιμοποιούνταν ως ημερολόγιο που μετρούσε τις εβδομάδες της Μεγάλης Σαρακοστής.

Μαρία

Σαρακοστή λέμε τις 40 μέρες πριν από την Κυριακή του Πάσχα.

Από πολύ παλιά υπάρχει η συνήθεια να νηστεύουμε, για να μιμηθούμε τη νηστεία που έκανε ο Χριστός στην έρημο.

Σοφία

Μεγάλη ονομάζεται όχι για τη μεγάλη διάρκειά της αλλά για τη σημασία της που γίνεται σε ανάμνηση των Παθών του Χριστού και αποτελεί την προετοιμασία των πιστών για τη μεγάλη γιορτή του Πάσχα.

Φαίδρα

Η μεγάλη Σαρακοστή είναι η αρχαιότερη από τις μεγάλες νηστείες της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Καθιερώθηκε τον 4ο αιώνα.

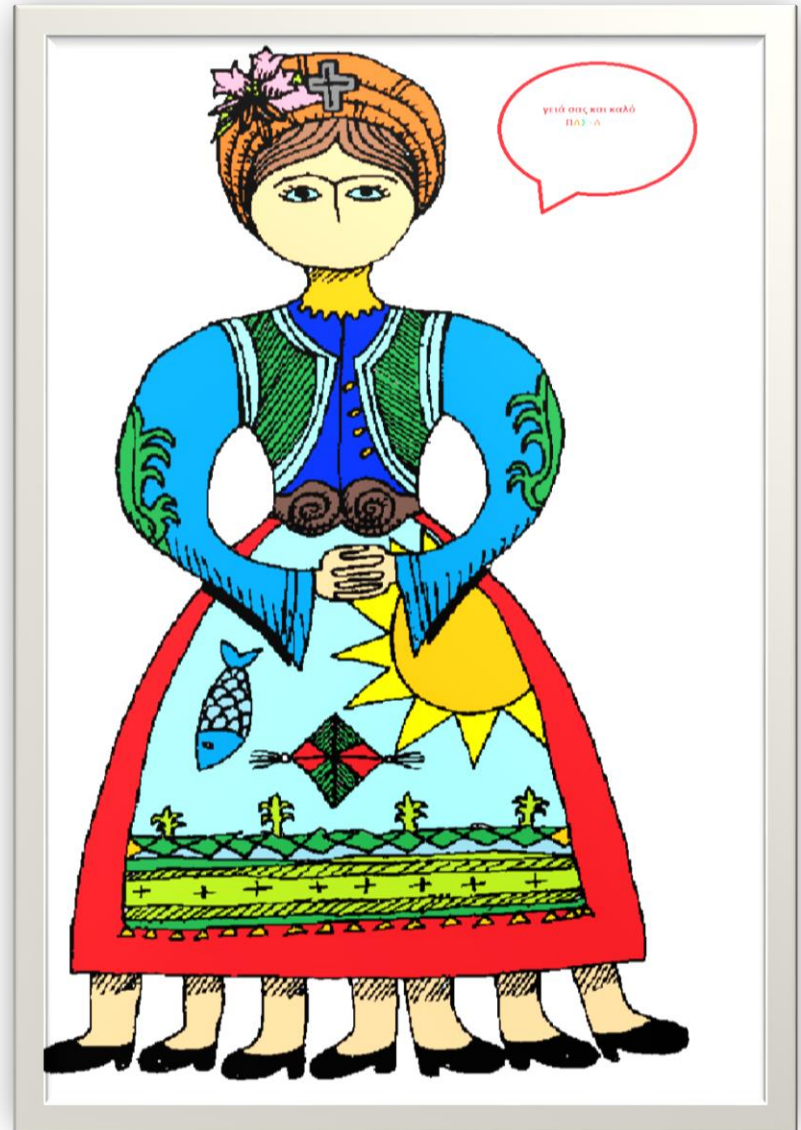
Αρχικά, διαρκούσε έξι εβδομάδες, ενώ αργότερα προστέθηκε και η έβδομη εβδομάδα και ονομάζεται έτσι γιατί περιλαμβάνει ακριβώς σαράντα ημέρες, δηλαδή από την Καθαρά Δευτέρα μέχρι και την Παρασκευή πριν το Σάββατο του Λαζάρου.

Στράτος

Το έθιμο της Κυρά-Σαρακοστής είναι από τα παλιότερα έθιμα που σχετίζονται με τη γιορτή του Πάσχα, σήμερα όμως λίγο πολύ ξεχασμένο.

Χρησίμευε πάντα ως ημερολόγιο για να μετράμε τις εβδομάδες από την Καθαρά Δευτέρα μέχρι τη Μεγάλη Εβδομάδα, καθώς η κυρά Σαρακοστή έχει 7 πόδια, ένα για κάθε εβδομάδα της περιόδου της Σαρακοστής.

Έτσι, επειδή παλιά δεν είχαν τα σημερινά ημερολόγια για να μετρούν το πέρασμα της νηστείας, έφτιαχναν ένα μετρητάρι.

Έπαιρναν δηλαδή ένα χαρτί και ζωγράφιζαν τη σαρακοστή σαν μια καλόγρια, την κυρά-Σαρακοστή.

Αποτελεί ουσιαστικά ένα αυτοσχέδιο ημερολόγιο για την περίοδο της Σαρακοστής ενώ ολόκληρη η παρουσία της Κυράς Σαρακοστής συμβολίζει τη νηστεία και την κατάνυξη των ημερών.

Μελίτα

Στο τέλος κάθε εβδομάδας, αρχής γενομένης από το Σάββατο μετά την Καθαρά Δευτέρα, της έκοβαν ένα πόδι. Το τελευταίο το έκοβαν το Μεγάλο Σάββατο.

Αυτό το κομμάτι χαρτί το δίπλωναν καλά και το έκρυβαν σε ένα ξερό σύκο ή καρύδι (περιοχή της Χίου), το οποίο τοποθετούσαν μαζί με άλλα. Όποιος το έβρισκε θεωρούνταν τυχερός και γουρλής. Σε κάποιες περιοχές, το έβδομο πόδι το τοποθετούσαν μες στο ψωμί της Ανάστασης και όποιος το έβρισκε του έφερνε γούρι.

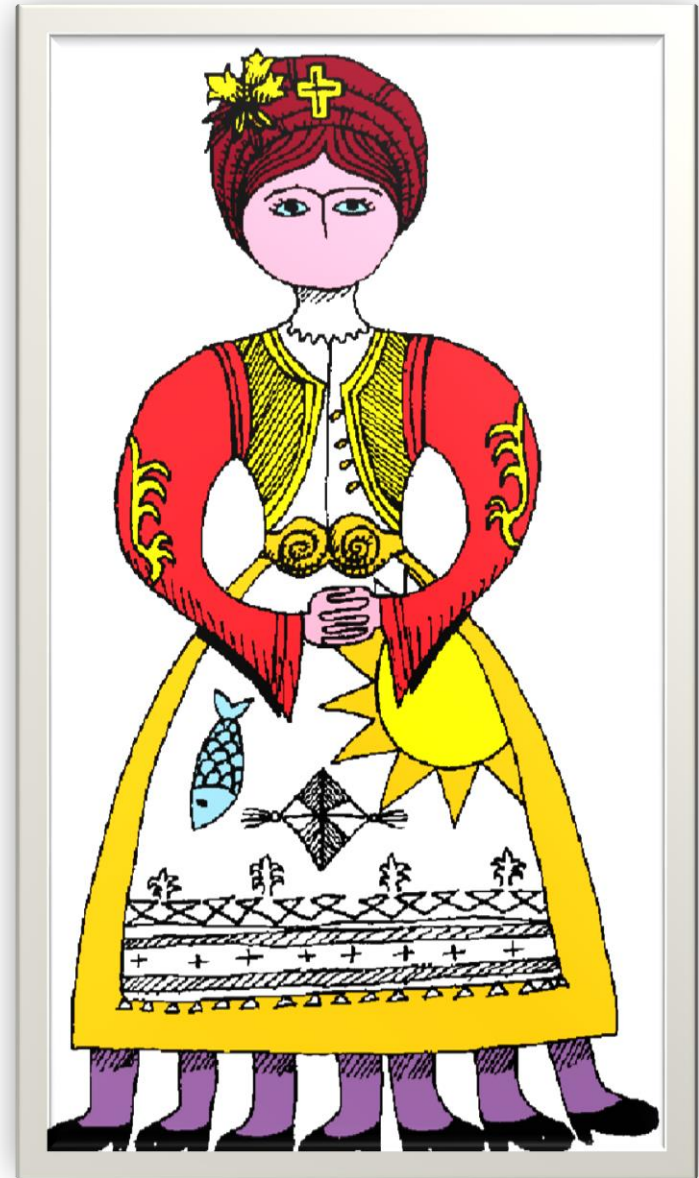
Σταυρούλα

Η κυρά-Σαρακοστή, στις περισσότερες περιοχές, ήταν μια χάρτινη ζωγραφιά, που απεικόνιζε μια γυναίκα, που έμοιαζε με καλόγρια, με 7 πόδια. Η κυρά-Σαρακοστή έχει σταυρωμένα τα χέρια της, επειδή προσεύχεται, ένα σταυρό γιατί πήγαινε στην εκκλησία. Στην κυρά-Σαρακοστή δεν σχεδιάζουμε αυτιά για να μην ακούει κουτσομπολιά και άσχημα λόγια. Δεν έχει στόμα γιατί δεν μιλάει και γιατί νηστεύει.

Φίλιππος και Μαρία

Όλα αυτά γιατί η περίοδος μέχρι το Πάσχα στην ουσία σημαίνει στροφή στον εσωτερικό μας κόσμο με σκοπό την κάθαρση μέσω της νηστείας, όχι μόνο των τροφών αλλά και των κακών μας συνηθειών : δεν βλέπουμε δηλαδή, δεν ακούμε και δεν σχολιάζουμε τι κάνουν οι άλλοι, αλλά στρέφουμε την προσοχή μας στην δική μας βελτίωση.

Εκτός από χαρτί, η κυρα-Σαρακοστή μπορεί να φτιαχτεί επίσης από ύφασμα αλλά και από ζυμάρι και συγκεκριμένα αλατόζυμο.

Διονύσης

Σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, η κυρά-Σαρακοστή φτιάχνεται από ζυμάρι με αγλά υλικά και, κυρίως, πολύ αλάτι για να μη χαλάσει.

Εξάλλου, δεν τρωγόταν, αφού χρησιμοποιούνταν ως ημερολόγιο.

Αλλού, πάλι, την έφτιαχναν από πανί και τη γέμιζαν με πούπουλα.

Νικόλας

Στον Πόντο, η κυρία-Σαρακοστή ήταν μια πατάτα ή ένα κρεμμύδι που το κρεμούσαν απ' το ταβάνι και πάνω του είχαν καρφωμένα επτά φτερά κότας, ώστε να αφαιρούν ένα φτερό κάθε εβδομάδα.

Εδώ το έθιμο ονομαζόταν «κουκουράς», ο οποίος ήταν και ο φόβος των παιδιών.

